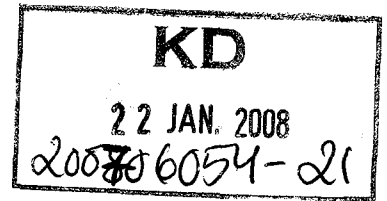

DEN NORSKE KIRKE

Stavanger biskop

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Dato: 16.01.2008

Vår ref: 05/128-6 KME

Deres ref:

Høringssvar fra Stavanger biskop - forslag til endringer i opplæringsloven

Stavanger biskop viser til høringsnotat og brev av 5. desember 2007 om forslag til endringer i opplæringsloven.

Stavanger biskop har med stor faglig interesse fulgt diskusjoner og samtaler som finner sted når det gjelder skolens formålsparagraf, drøftelser rundt KRL-faget og dets innhold, praktiske konsekvenser for hvordan faget skal fungere, uttalelse fra Menneskerettskomiteen i FN samt dommen i Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD).

Stavanger biskop har følgende kommentarer til høringsnotatet og forslag til endringer i opplæringsloven:

1. Grunnlag for endringer:

Kunnskapsdepartementet skriver selv i sitt høringsnotat at uttalelsen Menneskerettskomiteen i FN kom med ang. kritikk mot fritaksordningen og påstått religionsutøvelse i KRL-faget, baserer seg på KRL-fagets innhold samt fritaksordningen som gjaldt i 1997. KRL-faget har vært gjennom flere endringer siden faget ble innført i 1997, og ikke minst har fritaksreglene blitt endret til det bedre både i 2001 og 2005.

Likedan skriver departementet at dommen ang. KRL-faget i EMD er basert på hvordan fagets innhold og rammer var i lov og læreplan av 1997. Det ligger i sakens natur at det å fremme en sak for EMD betyr at det vil gå lang tid fra saken fremmes til dom avsies. Slik Stavanger biskop ser saken, vil dermed det mest vesentlige av grunnlaget for dommen, ikke lenger være aktuelt.

Stavanger biskop stiller seg derfor undrende til at departementet nå kommer med forslag om endringer som igjen vil endre faget. Punktene som kommer, vil belyse dette nærmere.

2. Fritaksordningen:

Stavanger biskop er glad for endringen fra 2005 som innebar at foreldre/foresatte eller eleven selv når han/hun har blitt 15 år, nå ikke må *søke* om fritak fra aktiviteter de mener er utøving av annen religion enn de selv tilhører, eller delta i aktiviteter de opplever som støtende eller krenkende. Biskopen støtter også at fritaksregelen er blitt en generell fritaksregel i forhold til alle skolefag og aktiviteter i skolen. At departementet nå i sitt forslag presiserer at skolen også er forpliktet på å gi elever og

foreldre/foresatte informasjon om *innholdet i opplæringa* i både KRL og andre fag, er Stavanger biskop glad for.

Stavanger biskop støtter dermed departementets vurdering av at endringene som ble gjort når det gjelder fritaksregler i 2005, i hovedsak dekker de krav EMK stiller til den norske stat.

2. Innholdet i faget:

Dommen i EMD sier at de overordnede prinsipp for KRL-faget, er i samsvar med prinsippene om pluralisme og objektivitet i Den europeiske menneskerettskonvensjonen. EMD problematiserer ikke at kristendomsfaget kvantitativt har flere kompetansemål og utgjør en større del av pensum enn andre religioner og livssyn. EMD mener likevel at undervisningen i kristendom har en *kvalitativ* forskjell i forhold til undervisningen i andre religioner/livssyn, uten at det kommer klart fram hva dette dreier seg om. Dommen holder som eksempel fram at ordet *grundig* brukes i opplæringsloven når det gjelder kristendom, men at dette ikke gjøres i forhold til andre religioner eller livssyn. Stavanger biskop går ut fra at ordet *grundig* da tolkes på en måte som innebærer et kvalitativt mer positivt syn på kristendom enn andre religioner og livssyn. Stavanger biskop tolker derimot ordet *grundig* som at kristendom kvantitativt skal belyses mer enn andre religioner og livssyn. Dette mener biskopen henger sammen med den posisjon og forankring kristendommen har i vårt land og kultur.

Videre ser ikke Stavanger biskop at eventuell deltakelse i religiøse aktiviteter for de som ikke skal fritas, som et problem. Fritaksordningen er nettopp grunnlag for at de ulike religioner og livssyn kan presenteres ut fra sin egenart. Ved å gå inn i de ulike religioners og livssyns måte å leve ut sitt innhold og tro på, unngår en å gi et bilde av at livssyn og religion er et teoretisk foretak, noe Stavanger biskop mener er viktig. Samtidig må det være helt klart at det skal gis fritak for de som ikke ønsker en slik innføring, og heller gi disse en faglig orientering tilpasset alder og forutsetninger om hvordan livssynet eller religionen lever ut sin tro. Slik kan fritaksordningen positivt fremme tilpasset opplæring for den enkelte elev uten å la de ulike religioner og livssyn fremstå uten liv og praksis.

3: KRL-faget og opplæringsloven:

Departementet foreslår også, grunnet i EMDs konklusjoner om at kristendom som helhet kvalitativt skiller seg ut fra andre religioner og livssyn, at KRL-faget skal tas ut av opplæringsloven. Stavanger biskop er ikke enig i dette. KRL-faget skal være, og er, et ordinært skolefag. Samtidig har faget alltid hatt en spesiell plass i skolens historie, og det er viktig at Stortinget fremdeles har innflytelse på fagets innhold og at dette ikke overlates til læreplaner alene. Dette dreier seg også om det kulturelle grunnlag landet er bygget på. Stavanger biskop mener derfor at § 2-4 bør bli stående i opplæringsloven slik den gjør i dag. Når det gjelder innhold i teksten, bør det vurderes om det er mulig å finne en annen måte å formulere denne på. Det er viktig å komme vekk fra en oppfatning som vil gi kristendom en kvalitativ annen undervisning enn andre religioner og livssyn. Hvilket eller hvilke ord som kan erstatte *grundig*, har vi pr. i dag ikke forslag til.

4: Navn på faget:

Departementet nevner direkte at gjennomgang av læreplan fremdeles skal se til at kristendom skal ha mer faglig stoff og slik større plass i faget enn andre religioner og livssyn. Dette begrunnes med det kristendommen har hatt å si historisk og som

kulturarv for landet vårt. Stavanger biskop stiller seg derfor undrende til forslaget som likevel kommer om å endre navn på faget. Etikk undervises det om knyttet opp til alle religioner og livssyn, og skulle ikke være nødvendig å nevne spesielt. Å endre navnet skal likevel ikke endre den kvantitative vekten de ulike religioner og livssyn har. Dommen i EMD nevner heller ikke at navn på faget bør endres, og Stavanger biskop kan ikke se dette som nødvendig.

5: Objektiv, kritisk og pluralistisk:

Departementet har hentet inn ordene *objektiv, kritisk og pluralistisk* som beskrivende for hvordan de ulike religioner og livssyn skal presenteres ut fra sin egenart. Samtidig sier departementet at dagens lovtekst i opplæringsloven §2-4 langt på vei sikrer at faget faktisk har disse honnørordene i seg. Når departementet likevel vil sette dem inn i teksten, ser Stavanger biskop det slik at dette vil understreke at Norge har forstått dommen i EMD og har gjort tiltak i forhold til den. Stavanger biskop ser ikke at en slik tilføyelse er nødvendig, men vil ikke motsette seg den.

Konklusjon:

Stavanger biskop mener at Kunnskapsdepartementets endringsforslag går betydelig lenger enn det dommen i Strasbourg skulle tilsi. KRL-faget har gjennomgått store endringer siden den ble innført i 1997, noe Strasbourg-dommen ikke har forhold seg til. Stavanger biskop er likevel enig i noen få korreksjoner, men ser ikke at det er grunnlag for større endringer som navne-endring og å fjerne paragrafene i opplæringsloven som angår faget.

Stavanger biskop ser videre med positiv interesse fram mot det videre arbeidet med skolens formål og KRL-faget.

Med vennlig hilsen

Ernst Baasland

Ernst Baasland
biskop

Kirsti Melangen

Kirsti Melangen
rådgiver

Direkte innvalg: 51 84 62 82